# Toelichting MJR 2028-2030

## Algemeen

Areaaluitbreiding
Betreft onontkoombare volume-uitbreiding die in relatie staat met de uitbreiding van de openbare ruimte van de gemeente.

Vrijvallende kapitaallasten
Als gevolg van de afschrijvingen worden de rentelasten van investeringen ieder jaar minder. Ook loopt de afschrijvingsperiode voor sommige activa af. Dit resulteert in vrijvallende kapitaallasten. Deze toelichting geldt voor alle programma's waarbij vrijvallende kapitaallasten staan. In sommige gevallen staat hier een lagere onttrekking op de reserve vaste activa of het structuurfonds tegenover dan wel lagere rente inkomsten.

## Bestuur en ondersteuning

Voorziene kapitaallasten Investeringsplan (IP) 2027-2030

| x 1.000 | 2027 | 2028 | 2029 | 2030 |
|---|---|---|---|---|
| Geraamde kapitaallasten IP | 0 | 1.811 | 3.491 | 5.283 |

Zie bijlage Investeringsplan.

Schatkistbankieren
Als gevolg van ontvangen voorfinanciering van het Rijk is tijdelijk een overschot aan liquide middelen ontstaan. Deze dienen we verplicht in de Schatkist van het Rijk aan te houden. Over het saldo ontvangen we wel een rentevergoeding. We schatten in dat de rente op het saldo in de Schatkist in 2027 € 2 miljoen bedraagt en in 2028 € 1 miljoen. Daarna is de omvang van dit voordeel onzeker vanwege de ontwikkeling van de rente en vanwege de onzekere snelheid waarmee de gelden ingezet worden op deze grote projecten.

Rente langlopende geldleningen
Er vervallen twee langlopende geldleningen. Dit leidt tot lagere rentelasten in 2030.

Rente verstrekte leningen aan derden
De uitgezette Essentgelden vallen vrij. Dit leidt tot lagere rentebaten in 2030.

Kosten vermogensbeheer
Als gevolg van de vrijval Essentgelden nemen de kosten vermogensbeheer af met ingang van 2030.

Algemene Uitkering; Taakmutaties/IU/DU
Via de algemene uitkering vinden de volgende meerjarige mutaties plaats (*1000):

| | 2028 | 2029 | 2030 |
|---|---|---|---|
| Aanpak laaggeletterdheid | 0 | -141 | -141 |
| Impulsbudget arbeidsmarktregio's | 174 | -1.117 | -1.117 |
| Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren | 122 | 243 | 385 |
| CDOKE | -6.247 | -6.247 | -6.247 |

| | | | |
|---|---|---|---|
| Wet betaalbare huur | -13 | -24 | -28 |
| Digitaal stelsel omgevingswet | -27 | -53 | -53 |
| Personen met verward gedrag | -326 | -326 | -326 |
| Gemeentelijke antidiscriminatie voorzieningen | -22 | -22 | -22 |
| Regeling heroinebehandeling | | -462 | -462 |
| Kinderopvang pleegouders | -93 | -93 | -93 |
| Huishoudelijke hulp uit WMO | | -13.300 | -13.300 |
| Vangnet | | 4.000 | 4.000 |
| Jeugdhulp | -11.300 | -11.300 | -11.300 |
| WMO herinvoering Eigen Bijdrage | -2.100 | -2.100 | -2.100 |
| POK-middelen | -480 | -480 | -480 |
| Subsidies systeem leren | -93 | -93 | -93 |
| Toezicht gastouderopvang | 0 | -4 | -5 |
| Versterking omgevingsveiligheidsdiensten | -9 | -44 | -44 |
| Implementatie Participatiewet in balans | -25 | -25 | -25 |
| Natuurbrandpreventie | | -6 | -6 |
| Wet op de lijkbezorging | -31 | -31 | -31 |
| POK-lijn 2 | -234 | -234 | -234 |
| Participatie | -110 | -124 | -743 |

Reserve Uit te voeren Werken

Onder programma “Sociaal domein: Bestaanszekerheid, participatie en inclusieve arbeidsmarkt” staan vier posten toegelicht, te weten: Aanvalsplan ’s-Hertogenbosch Schuldenvrij, Bossche Pas, TONK-middelen en Fonds Armoedeprojecten. Deze worden verrekend via de reserve Uit te voeren Werken.

Onboardingsbudget

Budget voor het organiseren van heisessies mogelijk met externe begeleiding voor teambuilding en strategische oriëntatie voor de nieuwe gemeentesecretaris en het Gemeentelijk Management Team. Na de inwerkperiode komt dit budget vanaf 2028 weer te vervallen.

Leges reisdocumenten

Door de verlenging van de geldigheidsduur van reisdocumenten (paspoorten en id-kaarten) van 5 naar 10 jaar is er een zeer zichtbaar cyclisch patroon in de afgifte van deze documenten ontstaan. Eind 2028 is de reisdocumentenpiek als gevolg van de verlenging van de geldigheid weer voorbij. Hierdoor zijn er vanaf eind 2028 minder aanvragen. Gevolg is dat er vanaf 2028 minder legesopbrengsten zijn. De sterke daling van het aantal aanvragen voor het vernieuwen van paspoorten en identiteitsbewijzen leidt vanaf 2029 tot minder personele inzet en lagere personeelskosten.

Opkomstbevordering gemeenteraadsverkiezingen

In het jaar 2030 worden nieuwe gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Daar is een budget van € 83.000 aan gekoppeld voor het stimuleren van participatie en opkomst voor deze verkiezing. Dit budget is eens in de 4 jaar nodig in de aanloop naar de gemeenteraadsverkiezing en wordt daarna dus weer afgeraamd.

Opbrengst OZB areaaluitbreiding

De meerjarenraming OZB is gebaseerd op de geplande groei van het aantal woningen en niet-woningen.

| | Toename woningen | Toename niet woningen | Meer-opbrengst | Mutatie t.o.v. 2027 |
|---|---|---|---|---|
| 2028 | 735 | 50 | 386.800 | 386.800 |
| 2029 | 790 | 50 | 404.090 | 790.890 |
| 2030 | 800 | 50 | 407.230 | 1.198.120 |

Verkiezingen
In 2027 zijn er verkiezingen gepland voor de Provinciale Staten en Waterschap. In 2028 zijn er geen verkiezingen gepland. In 2029 zijn er verkiezingen voor het Europees Parlement. In 2030 zijn er verkiezingen voor de Gemeenteraad en de Tweede Kamer. De kosten per verkiezing bedragen ca. €400.000. Voor de geraamde kosten van verkiezingen wordt beschikt over de reserve verkiezingen. De mutaties hebben geen budgettair effect.

## Veiligheid

Personen met verward gedrag
Met de decembercirculaire 2021 is er extra budget vanuit het Rijk beschikbaar gesteld voor de zorg en begeleiding van mensen van verward gedrag. Dit budget vervalt per 2028.

Gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen
In 2027 ontvangt de gemeente een bijdrage van € 22K via de Meicirculaire 2026 voor gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen. Deze middelen worden ingezet voor de behandeling en registratie van discriminatieklachten.

Natuurbrandpreventie
Nederland ziet steeds meer brandgevoelige dagen met mogelijke omstandigheden waarbij er sprake kan zijn van een risico op onbeheersbare natuurbranden. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) stelt daarom in de periode 2026 tot en met 2029 incidenteel budget beschikbaar aan gemeenten waar een verhoogd risico op natuurbranden aan de orde is.

Stijging bijdrage veiligheidsfonds
De bijdrage aan het veiligheidsfonds is gebaseerd op het inwoneraantal. Als gevolg van de stijging van het aantal inwoners neemt de bijdrage toe.

Lagere opbrengsten meldkamer
Tegenover lagere kosten (kapitaallasten en afdelingskosten) van de meldkamer staan voor eenzelfde bedrag lagere opbrengsten.

## Verkeer, vervoer en waterstaat

Smartwayz
Smartwayz is als samenwerkingsverband tussen overheden en marktpartijen in Zuid-Nederland gericht op het bundelen van kennis en kunde en om de mobiliteit in Zuid-Nederland anders te organiseren: slimmer, flexibeler, duurzamer en veiliger. Budget tot en met 2027, dekking uit reserve parkeer en verkeer.

Samenwerkingsovereenkomst Slimme en Duurzame Mobiliteit BrabantStad 2024-2028
Toename bijdrage voor 4 jaar (tot en met 2028) vanuit afspraken over de samenwerking op het gebied van Slimme en Duurzame Mobiliteit voor het onderwerp collectieve inwin mobiliteitsdata. Dekking uit reserve parkeer en verkeer.

Effect meerjaren exploitatie parkeren
De meerjarige mutaties van de parkeerexploitatie en de storting in de reserve sluiten aan op het vastgestelde Raadsvoorstel gemeentelijke parkeerexploitatie 2020-2023 (9285298).
Tegenover deze post staat een mutatie op de reserves.

Uitbreiding team bezwaren
Voor het handhaven op verkeersveiligheid in de binnenstad is in 2025 en 2026 incidenteel geld beschikbaar gesteld vanuit hogere opbrengsten uit naheffingsaanslagen. Vanaf 2027 vervallen deze incidentele middelen.

Huuropbrengsten in verband met kostendekkendheid zorgplicht
Op termijn worden de kosten vanuit de zorgplicht meegenomen in de kostendekkende huur van nieuwe contracten. Binnen bestaande contracten kan geen directe aanpassing plaatsvinden.

## Onderwijs

Aanpak laaggeletterdheid
Sinds enkele jaren ontvangt de gemeente een decentralisatie uitkering voor de uitvoering van de aanpak laaggeletterdheid. Dit dient onder andere ter ondersteuning aan taken uit de Wet Educatie en Beroepsonderwijs. Per 2029 vervalt deze bijdrage aan gemeenten voor deze taak. Daarom worden deze activiteiten conform afgebouwd.

## Sport, cultuur en recreatie

Financiële ondersteuning ZNTM bv
Middels raadsvoorstel 17706379 van 7 mei 2025 is er een éénmalige investeringssubsidie beschikbaar gesteld aan ZNTM bv van totaal € 968.190 voor de jaren 2025 t/m 2028, uit de reserve onderhoud renovatie nieuwbouw TAP. De verwachte besteding is bijgesteld, en wordt als volgt:

| | | |
|---|---|---|
| 2027 | € 470.000 | |
| 2028 | € 68.190 | (-/- € 401.810 tov 2027) |
| 2029 | € 0 | (-/- € 470.000 tov 2027) |
| 2030 | € 0 | (-/- € 470.000 tov 2027) |

Zowel de uitgaven als de dekking uit de reserve worden hiervoor afgeraamd vanaf 2028.

Bijdrage reserve screening; ombuiging parkeerterrein Maaspoort S&E
De bijdrage uit de reserve screening vervalt.

Verhuur ateliers vanaf 2030 kostendekkend
Na de overname van ABS loopt een afspraak dat de huurbedragen 5 jaar lang niet mochten stijgen. Vanaf 2030 kunnen kostendekkende huren worden opgelegd.

Incidentele Europese subsidie Theatre4all
Per 1 december 2025 is het project Urbact Theatre 4All van start gegaan. Hiervoor wordt een subsidie ontvangen van € 64.967,50 voor de jaren 2026 tot en met 2028.

| | | |
|---|---|---|
| 2026 | € 32.000 | |
| 2027 | € 23.000 | |
| 2028 | € 10.000 | ( -/- 13.000 tov 2027) |
| 2029 | € 0 | (-/- 23.000 tov 2027) |
| 2030 | € 0 | ( -/- 23.000 tov 2027) |

Zowel de inkomsten (subsidie) als de uitgaven (besteding subsidie) worden hiervoor afgeraamd vanaf 2028.

## Sociaal Domein: Bestaanszekerheid, participatie en inclusieve arbeidsmarkt

Impulsbudget arbeidsmarktregio's
Voor langere periode ontvangen centrumgemeenten van de arbeidsmarktregio's een bijdrage voor werkzaamheden. Dit bedrag neemt voor onze gemeente in 2028 nog met € 174.000 toe ten opzichte van 2027. Daarna zijn er geen bijdragen meer opgenomen. Het doel van de middelen is om de arbeidsparticipatie in de regio te vergroten en gemeenten en andere organisaties hierbij te ondersteunen.

Re-integratiedienstverlening gericht op jongeren
Er wordt door het Rijk extra budget beschikbaar gesteld gericht op de arbeidsinschakeling van jongeren tot 27 jaar.

Implementatie Participatiewet in balans
Gemeenten implementeren in 2026 en 2027 de wetgeving naar aanleiding van het traject rond Participatiewet in balans. De bijdrage van het Rijk hiervoor stopt per 2028.

Integratie-uitkering participatie
De integratie-uitkering participatie vanuit het Rijk neemt jaarlijks af als gevolg van de landelijk verwachte afname van het aantal mensen werkzaam onder de Wet Sociale Werkvoorziening. Dit betreft € 110.000 in 2028, waarmee zowel de inkomsten als de uitgaven zijn verlaagd.

Verrekening jongerennorm
In 2026, 2027 en 2028 wordt een deel van de bijzondere bijstand omgezet in algemene bijstand. Voor deze periode is afgesproken dat een deel van deze algemene bijstand uitbetaald wordt van budgetten die op de bijzondere bijstand niet langer betaald wordt. Dit is conform uitvoeringsopties die het Rijk genoemd heeft.

Aanvullende bijstand voor levensonderhoud jongeren
De aanvullende bijstand voor levensonderhoud voor jongeren is verhoogd door verlaging van de bijzondere bijstand voor de periode 2026-2028.

Mutatie dotatie reserve FWI
De remwegreserve FWI is bepaald op basis van 5% van het BUIG-budget. Om hieraan te voldoen wordt voor 2028 en verder een hogere dotatie begroot.

Lagere Rijksmiddelen Fonds Armoedeprojecten, POK-middelen en TONK-middelen
Deze Rijksbudgetten POK- en TONK-middelen zijn beschikbaar tot en met 2027. Vanaf 2028 zijn deze Rijksbudgetten afgeraamd. Het Rijksbudget Fonds Armoedeprojecten is beschikbaar tot en met 2028. Vanaf 2029 is dit Rijksbudget afgeraamd.

Bossche Pas
Het raadsvoorstel Bossche Pas is financieel vertaald en opgenomen in de meerjarenraming. Bij de begroting 2027 is het financiële kader meerjarig afgestemd op de meest recente ontwikkelingen.

Aanvalsplan 's-Hertogenbosch Schuldenvrij
Het raadsvoorstel Aanvalsplan 's-Hertogenbosch Schuldenvrij is bij de begroting 2027 meerjarig financieel vertaald. Omdat de middelen tot 2027 beschikbaar zijn gesteld, vervallen deze vanaf 2028.

Hogere kosten financiële Dienstverlening

De kosten voor financiële dienstverlening stijgen structureel als gevolg van hogere uitvoeringskosten.

## Sociaal domein: Sterke sociale basis en passende zorg

Aanvalsplan 's-Hertogenbosch Schuldenvrij
Het Aanvalsplan 's-Hertogenbosch Schuldenvrij is voor een klein deel gefinancierd uit middelen voor de Wet Inburgering 2021. De bijdrage is voor de wettelijke taak tot financieel ontzorgen en het bevorderen van financiële zelfredzaamheid. Vanaf 2028 vervalt het incidentele deel van deze interne bijdrage.

Inburgering
Vanwege de hoge asielinstroom heeft het rijk in 2022, 2023 en 2024 incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld ten behoeve van de uitvoeringskosten voor de inburgering en integratie van statushouders. Dit vanwege de hogere instroom dan bij de start van de wet landelijk als uitgangspunt is genomen. De Actualisatie 2026 bevat meerjarig incidenteel extra middelen om de uitvoering van deze wettelijke taak te kunnen continueren.
In 2027 en 2028 worden deze middelen stapsgewijs afgebouwd, waarna deze per 2029 niet langer opgenomen zijn in de begroting. Hiermee wordt geanticipeerd op de wens van het Rijk om de instroom terug te brengen.

Lagere Rijksmiddelen (specifieke uitkeringen)
- Lagere middelen Toezicht gastouderopvang (vanaf 2029, circa € 4-5k per jaar).
- De regeling Kinderopvang pleegouders (€ 93k) vervalt vanaf 2028.
- De regeling heroïnebehandeling (€ 462k) is versterkt bij de meicirculaire 2026 voor de jaren 2027 en 2028.
- De zgn. POK-middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag): extra financiële middelen die gemeenten ontvangen om hun dienstverlening te verbeteren (€ 93k), houden vanaf 2028 op

Jeugdhulp
Bij de Actualisatie van de begroting 2026 zijn de budgetten Jeugdhulp meerjarig op verwacht prijs- en volumeniveau gebracht. Hiertegenover staat een onttrekking aan de reserve Sociaal & Zorgfonds. Bij de begroting 2027 zijn de budgetten geactualiseerd op basis van het prijspeil 2027 en is vanuit het nieuwe bestuursakkoord de volumecompensatie van € 1,8 miljoen verwerkt. Het effect 2028-2030 op de begroting 2027 is beperkt, omdat alle mutaties via de reserve Sociaal & Zorgfonds lopen.

Programma Jeugdhulp
Het programma Jeugdhulp loopt tot en met 2027. De budgetten 2028 e.v. zijn ten gunste gebracht van de reserve Sociaal & Zorgfonds. Het effect 2028-2030 op de begroting 2027 is nihil, omdat alle mutaties via de reserve Sociaal & Zorgfonds lopen.

Rijksuitkering Jeugdhulp (taakmutatie)
De belangrijkste daling van het saldo van de meerjarenbegroting Jeugdhulp wordt veroorzaakt door de korting van rijkswege in budgetten van de Jeugdhulp. Ten opzichte van 2027 dalen de budgetten 2028-2030 structureel met € 11,3 miljoen per jaar.

Wmo, Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang
Bij de Actualisatie van de begroting 2026 zijn de budgetten Wmo, Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang voor de jaren 2027-2029 op verwacht prijs- en volumeniveau gebracht. Het jaar 2030 wordt bij de actualisatie van de begroting 2027 meegenomen. Hiertegenover staan onttrekkingen en stortingen aan de reserve Sociaal & Zorgfonds (Wmo) en de reserve Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang regionaal. Bij de begroting 2027 zijn de budgetten geactualiseerd

op basis van het prijspeil 2027. Het effect 2028-2030 op de begroting 2027 is beperkt, omdat alle mutaties via de reserve Sociaal & Zorgfonds lopen.

Opvang Ontheemden
De budgetten 2028-2030 zijn op niveau gebracht. Het effect 2028-2030 op de begroting 2027 is beperkt, omdat alle mutaties via de reserve Opvang Ontheemden lopen. Bij de Actualisatie van de begroting 2026 is ook rekening gehouden met de oprichting van AZC Kruithoorn. Met dit AZC voldoet de gemeente aan de landelijke doelstelling in de Spreidingswet. In lijn met de motie "plus Bosch model rond AZC" wordt ook bij dit nieuwe AZC (in samenhang met het AZC Pettelaarpark) met omwonenden een leefbaarheidsplan opgesteld om de leefbaarheid in de omgeving te waarborgen.

Wmo/Herverdeling structuurversterkende maatregelen
De structuurversterkende maatregelen 2025 ad € 2,8 miljoen zijn herverdeeld over diverse projecten gedurende 2026/2027. Bij de Actualisatie van de begroting 2026 zijn de resterende middelen herverdeeld over de jaren 2028-2030. Vanaf 2031 zijn de middelen niet meer beschikbaar.

Project Grip op onbegrip
Dit project loopt van 2025-2028.

Rijksuitkering Wmo (taakmutatie)
- In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met de invoering van de eigen bijdrage van € 2,1 miljoen voor de Huishoudelijke Hulp vanaf 2028
- In de meicirculaire 2026 is aangegeven dat bij de uitkering Wmo een uitname plaatsvindt voor de Huishoudelijke hulp (€ 13,3 M), voor bepaalde doelgroepen is een vangnetregeling ingesteld (€ 4 M).

Lagere Rijksmiddelen (specifieke uitkeringen)
- Lagere middelen Toezicht gastouderopvang vanaf 2028 (circa € 4-5k per jaar).
- De regeling Kinderopvang pleegouders (€ 93k) vervalt vanaf 2028.
- De regeling heroïnebehandeling (€ 462k) is verstrekt bij de meicirculaire 2026 voor de jaren 2027 en 2028.
- Veilig Thuis/ DUVO: De middelen uit de decentralisatie-uitkering vrouwenopvang (DUVO) voor Veilig Thuis vervallen vanaf 2029.
- De SPUK-regeling Preventie met Gezag is beschikbaar gesteld voor de periode 2026-2029. Deze middelen worden ingezet voor de preventieve aanpak van jeugdcriminaliteit en het versterken van kansen voor kwetsbare jongeren; vanaf 2030 vervallen zowel de inkomsten als de uitgaven.

POK-middelen (taakmutaties)
- Taakmutaties: Vanaf 2028 vervallen POK-middelen (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag). Hierdoor daalt het begrotingstotaal met € 0,5 miljoen per jaar voor de jaren 2028-2030
- Subsidies systeem leren: de middelen (93K per jaar) voor systeemleren zijn bedoeld voor het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening door signalen uit de uitvoering structureel te benutten voor beleid en processen. Deze middelen vervallen ook vanaf 2028.

Bijstelling regionaal kader RIOZ
Het budgettair kader van RIOZ is geactualiseerd en opgenomen in de meerjarenraming. Deze bijstelling verwerkt de meest recente regionale afspraken en financiële ramingen voor de Wmo, Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Huuropbrengsten in verband met kostendekkendheid zorgplicht

Op termijn worden de kosten vanuit de zorgplicht meegenomen in de kostendekkende huur van nieuwe contracten. Binnen bestaande contracten kan geen directe aanpassing plaatsvinden.

## Volksgezondheid en milieu

Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
Betreft beschikbaar gestelde gelden voor capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid voor ondersteuning bij het opbouwen van een interne organisatie gericht op klimaat- en energietaken. Bij meicirculaire 2026 zijn deze tot en met 2027 beschikbaar gesteld. De hoogte van toegezegde middelen 2028 tot en met 2030 zijn nog niet bekend en zullen lopen via een bijzondere fondsuitkering.

Wet op de lijkbezorging
In 2027 ontvangt de gemeente een bijdrage van € 31K voor de uitvoering van de Wet op de lijkbezorging. Deze middelen worden toegekend voor de gemeentelijke taken op het gebied van begraven, lijkbezorging en de openbare gezondheidszorg rondom overlijden.

Huuropbrengsten in verband met kostendekkendheid zorgplicht
Op termijn worden de kosten vanuit de zorgplicht meegenomen in de kostendekkende huur van nieuwe contracten. Binnen bestaande contracten kan geen directe aanpassing plaatsvinden.

SPUK-regeling Mentaal Gezondheid Netwerk
De SPUK-regeling Mentaal Gezondheid Netwerk (MGN) is een tijdelijke rijksregeling die gemeenten ondersteunt bij het versterken van de samenwerking tussen zorg-, welzijns- en maatschappelijke organisaties rondom mentale gezondheid. De SPUK is beschikbaar gesteld voor 2026 en 2027.

## Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Wet betaalbare huur
De Wet maximering huurprijsverhogingen geliberaliseerde huurovereenkomsten, stelt een maximum aan de jaarlijkse huurverhogingen voor geliberaliseerde huurovereenkomsten. Gemeenten hebben sinds 1 juli 2024 handhavende bevoegdheden ten aanzien van verhuurders die zich niet aan deze maximering houden. De Wet maximering huurprijsverhoging geliberaliseerde huurovereenkomsten loopt tot 1 mei 2029. Tot 2029 worden middelen uitgekeerd voor de implementatie van de wet en de daaruit volgende toezicht- en handhavingskosten

Digital stelsel omgevingswet
Op grond van de Beheerovereenkomst van 18 december 2018 dragen de gemeenten vanaf 1 januari 2020 jaarlijks 70% bij aan de kosten van beheer en doorontwikkeling van het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Informatiepunt Leefomgeving (IPLO).

Versterking omgevingsveiligheidsdiensten
Verkregen middelen (tot en met 2028) voor taken van het vervolg op de Meerjarenagenda Versterking Omgevingsveiligheid (MVO) welke door gemeenten worden uitgevoerd. Het gaat om wettelijke taken op het terrein van de omgevingsveiligheid.

Afdracht Grondbedrijf aan de reserve grote werken
Dit betreft de afdracht voor de bekostiging van de bovenwijkse voorzieningen vanuit het Grondbedrijf aan de reserve grote werken. Afdracht is gekoppeld aan de uitgifte bouwgrond (woningbouw en bedrijventerreinen) welke jaarlijks fluctueert.